

Interview met Mari van Iersel

Tekst Piet van Dijk, foto's Abe Maaijen

Een bijenvolk moet vriendelijk zijn

Mari van Iersel benadert zijn bijen altijd zonder imkerkleding. "Ik wil niet ingepakt als een ruimtevaarder de kast open-doen," zegt de bijenhouder uit Udenhout, die dit jaar 80 jaar is geworden en al imkert sinds 1976. "Ik wil zo, in mijn gewone kleding, aan het werk kunnen. Als de bijen dat niet toelaten, wordt dat een aantekening op de kastkaart. Dan ga ik met die bijen niet verder. Ik wil dat een bijenvolk vriendelijk is. Dat kan de bijen niks schelen, maar mij wel." Van Iersel maakte al jong kennis met honingbijen. "Mijn grootvader had ook bijen, maar toen ik klein was, was hij al gestopt. Ik herinner me nog vaag iets van ingezakte korven in een stal-letje. Ik ben later geïntrigeerd geraakt door een buurman die bijen ging houden."

Bekende imker

Van Iersel is in Nederland, en vooral in Noord-Brabant, een bekende imker die landelijk, regionaal en lokaal diverse bestuursfuncties bekleedde. Hij schreef vele artikelen voor *Bijenhouden* en zat jarenlang in de commissie Onderwijs van de NBV (ook in dit nummer treft u op pagina 12 een artikel van zijn hand aan). Hij is medeauteur van de cursus-boeken *'Honingbij en bijenvolk'* en van de *'Basiscursus Imkeren'* en is vaak gevraagd voor lezingen.

Van Iersel is tot zijn pensioen werkzaam geweest in het basisonderwijs in Udenhout. Sinds jaar en dag is hij bijenteeltleraar. "Ik ben een echte schoolmeester. Ik vind het leuk om andere mensen te vertellen hoe fascinerend bijen zijn en hoe je moet werken met bijen. Het daagt mij uit om me steeds verder te verdiepen in bijen. Mensen stellen allerlei vragen. Ik heb altijd geprobeerd om antwoorden te geven die gefundeerd zijn op eigen ervaring."

Zonder bescherming

Zou het zo kunnen zijn dat hij zonder bescherming kasten kan openen omdat zijn bijen hem herkennen? "Ik weet niet of dat bewezen is," zegt Van Iersel. "Een cursist wilde eens zonder handschoenen werken. Dat maakte hem erg gespannen. Hij maakte de kast open, deed een beetje rook erin, maar bij het uithalen van het eerste raam werden de bijen vervelend. Na nog een raam werden ze echt lastig. 'Laat mij het maar overnemen,' zei ik. Toen werden ze kalm en dat was voor mijn imago als bijenleraar natuurlijk goed."

De rust die hij uitstraalt is niet de enige reden dat zijn bijen kalm blijven als bij hem in Udenhout de kast opengaat. Van Iersel: "Mijn koningin is vriendelijk, heeft een mooi groot volk en heeft weinig mijten. Ook gezien de omgeving heb ik behoefte aan vriendelijke bijen. Vroeger had ik mijn bijen in de tuin, maar na nieuwbouw rond mijn huis kreeg ik van de gemeente een andere plek aangewezen. Dat was bij een paardenhouder. 'Gek,' zei die paardenhouder op een dag tegen mij, 'Het is mooi weer, maar de paarden blijven binnen.' Oei, dacht ik. Toen ben ik overgestapt op de zacht-aardige carnica-bij."

Varroamijt

Zelf waarnemen en onderzoeken hebben zijn kennis minstens zo doen toenemen als literatuur. Hij heeft zich met name gespecialiseerd in het omgaan met de varroamijt. Toen Van Iersel begon als imker was er nog geen varroa.

Tijdens de Lerarendag op 7 oktober 2023 legde Mari van Iersel zijn functies neer. Hij is die dag benoemd tot erelid van de NBV. Voorzitter Wijand Lodder overhandigde hem de bijbehorende oorkonde.

"Het woord bijengezondheid bestond toen niet. Alleen de best aangepaste volken overleefden, er was natuurlijke selectie."

Met alleen middelen de varroa tegengaan is voor Van Iersel niet de oplossing. "Toen er ook allerlei andere ziektes opkwamen, ben ik bewust gaan kijken naar koninginnen in volken met weinig mijten. Vanaf die tijd is de gezondheid van mijn bijenvolken vooruit gegaan. En nu weet ik: wat ik nou inwinter, dat komt allemaal de winter weer uit. Als ik dat zeg tegen imkers, zie ik ze denken: 'Wacht maar, jou pakken ze nog wel.' Maar ik weet zeker van niet." Zijn aandacht voor varroaresistentie heeft hem in de loop der jaren nieuwe inzichten opgeleverd in het functioneren van bijenvolken. "We kennen het klassieke rijtje taken van huisbij naar haalbij, maar er zitten veel taken tussen die wij niet in het rijtje hebben gezet. Er zijn allerlei specialisten bezig. Ik maak voortdurend foto's en tel dan hoeveel cellen ze hebben opengemaakt of leeggemaakt. Dan zie je verschillend gedrag: het ene volk maakt alles open, een ander volk laat ze lopen, een derde haalt de cellen eerder leeg. Ik zie heel verschillend gedrag."

Selecteren

Door de druk van de varroamijt op de natuurlijk weerstand van bijenvolken is het de imker geraten om goed te selecteren met welke volken die door kan gaan, is Van Iersels overtuiging. "Ik denk dat dat de oorzaak is van veel wintersterfte, dat de imker niet goed oplet, niet selecteert. Ik denk dat de gedrevenheid van de imker belangrijk is. Ik zie dat ook bij andere hobby's. Ik heb een zwager die is lid van een orchideeënvereniging. Het ene lid vindt het al leuk als er een prachtige orchidee in een vaasje in de vensterbank staat. Een ander reist de hele wereld af om nou juist net die ene zeer bijzonder orchidee te vinden." ●